

ЗНАЧЕННЯ ТА СУТНІСТЬ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ТВАРИН ВІД ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ

СЕЛЮКОВ Вадим Сергійович - доктор юридичних наук, доцент, Харківський національний університету внутрішніх справ кафедра поліцейської діяльності та публічного адміністрування

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6690-6484>,

УДК 342.95+343.58](477+100)

DOI 10.32782/NP.2023.4.25

Жорстоке поводження із тваринами має дуже негативний вплив на розвиток людини як високоморальної, правосвідомої та законслухняної одиниці сучасного суспільства. Наголошено на наявності взаємозв'язку між жорстоким поводженням із тваринами та подальшою жорстокістю щодо людей. Зроблено окремі висновки щодо перспектив удосконалення чинного законодавства України у сфері протидії жорсткому поводженню із тваринами. Акцентовано увагу на важливості перегляду механізмів протидії жорсткому поводженню із тваринами.

Ключові слова: жорстоке поводження з тваринами, захист тварин, домашні тварини, утримання та поводження із тваринами.

Постановка проблеми

Існування тваринного світу нерозривно пов'язано із існуванням людини у суспільстві. Історично склалося ще з давніх часів, що люди зрозуміли користь від використання та утримання тварин поруч із собою. В подальшому корисні властивості представників фауни все частіше і більш ширше починають використовуватись людьми для різних потреб: дозвілля; в якості домашніх улюбленців; у сільському господарстві; харчовій, фармакологічній, текстильній та інших видах промисловості. З часом, виникнення такої категорії як службові тварини, людство почало розраховувати на їх здібності ще більше. Яскравим прикладом є використання тварин в рамках окремих методів психореабілітації, психіатрії, гуманітарної роботи і т.п. Як бачимо людство

знаходиться на тому етапі розвитку, що використання тварин здійснюється у форматі задоволення людських потреб від самого існування та «спілкування» з тваринами, і в меншій мірі від використання продуктів тваринного походження. Безсумнівно, що «тваринна продукція» завжди буде залишатися важливою складовою людського існування, однак все частіше виникає питання щодо більш детального регулювання сфери поводження із тваринами, які проживають поряд з людьми. Мова йде саме про домашніх тварин, або тих, здібності яких задовольняють потреби людей.

Наразі значно частіше в соціумі постає питання необхідності нормативного врегулювання вищезгаданих сфер життєдіяльності, однак поряд із цим важливо пам'ятати про впровадження саме дієвих механізмів реалізації впроваджених положень.

Стан дослідження проблеми

Питанням протидії жорсткому поводженню із тваринами присвячено велику кількість наукових праць як на теренах України (Качинська М., Шевченко Ю., Уварова Н., Яценко А. та ін.) так і за кордонних авторів (Hill J., Becker F., Rowan A. та ін.). Однак сучасний стан суспільних відносин потребує постійної наукової уваги до питань превенції жорстокості по відношенню до тварин, адже наявний механізм контролю зазначеної сфері не забезпечує дієвості чинних норм на стадіях запобігання жорсткому поводженню із тваринами.

Враховуючи викладене, метою статті є дослідження актуальності створення дієвих механізмів реагування на жорстоке поводження з домашніми тваринами, а також формулювання пропозиції щодо окремих чинних положень нормативно-правових актів, які визначають вказані механізми. Головною ціллю проведення дослідження є з'ясування можливого взаємозв'язку між поводженням із домашніми тваринами та проявами жорстокості по відношенню до людей в майбутньому.

Існує безліч досліджень та окремих думок науковців, які стверджують на наявності прямого причинного зв'язку між поводженням із тваринами та антисоціальною поведінкою в суспільстві. В рамках статті проаналізовано сутність та межі жорстокого поводження із домашніми тваринами (тваринами-компаньйонами), особливості нормативного врегулювання даного аспекту, а також можливий причинно-наслідковий зв'язок між поводженням із тваринами та поводженням із людьми.

Виклад основного матеріалу

Факти жорстокого або, так би мовити, не належного поводження із тваринами у сучасному соціумі найчастіше проявляються по відношенню до домашніх тварин. Під останніми у Європейській конвенції про захист домашніх тварин [1] розуміється «будь-яка тварина, яку утримує чи збирається утримувати людина, зокрема у своїй оселі для власного задоволення й товариства». З цього можна виділити дві ключові ознаки: *утримання людиною*, тобто взяте людиною зобов'язання забезпечити умови для існування; *метою утримання* є власне задоволення людини та бажане товариство із твариною. Конвенція 1987 року, на жаль, на перший план виводить інтереси людини, хоча зміст та назва документа говорять про іншу спрямованість – забезпечення прав тварин. Національне законодавство України дещо по-іншому трактує поняття домашніх тварин: «домашні тварини – собаки, коти та інші тварини, що протягом тривалого історичного періоду традиційно утримуються і розводяться людиною, а також тварини видів чи порід, штучно ви-

ведених людиною для задоволення естетичних потреб і потреб у спілкуванні, що, як правило, не мають життєздатних диких популяцій, які складаються з особин з аналогічними морфологічними ознаками, та існують тривалий час у їх природному ареалі» [2]. Як бачимо, дане поняття виключає з переліку можливих видів тварин тих, які скоріше відносяться до дикої фауни, що в свою чергу, свідчить про акцент на захисті прав тварин поряд із забезпеченням благополуччя людини. Однак, повертаючись до мети дослідження хочеться наголосити, що в рамках статті головним чином поняття домашніх тварин буде звужене до собак та котів. Саме ці тварини (і в меншій мірі інші: хом'яки, папуги, криси, рибки і т.п.) у повсякденному вжитку мають на увазі, коли мова йде про домашніх. Одразу зазначимо, що наведений міжнародний документ до числа домашніх тварин відносить і сільськогосподарських, в той час як національне законодавство визначає їх як окрему групу. В цьому є окремі «плюси» та «мінуси». Логічно, що сільськогосподарські тварини утримуються та розводяться з метою отримання від їх життєдіяльності певних продуктів. В той час є окремі види тварин, які можуть мати dvojake призначення, наприклад, коні. Вони можуть бути компаньйонами, а можуть розводитись з метою отримання м'яса і т.п. «Плюсом» є те, що регламентування однакових вимог як до сільськогосподарських так і для домашніх просто не можливі, враховуючи різноманітність способів та форм їх утримання.

Що варто розуміти під жорстоким поводженням із тваринами? Враховуючи правову систему України, де джерелом права є виключно норма права, повертаємось до того ж Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження»: «жорстоке поводження з тваринами – знущання над тваринами, у тому числі безпритульними, що спричинило їх мучення, завдало їм фізичного болю, страждань, у тому числі спричинило тілесні ушкодження, каліцтво чи загибель, нацькування тварин одна на одну та на інших тварин, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, залишення тварин напризволяще, а також інші пору-

шення правил утримання, поводження та транспортування тварин» [2]. За наведене діяння в тій чи іншій мірі передбачено кримінальну (стаття 299 Кримінального кодексу України) або адміністративну (стаття 89 Кодексу України про адміністративні правопорушення) відповідальність. Однак варто відзначити, що термін знущання над тваринами є досить суб'єктивним та оціночним поняттям, до того ж, визначення ступеню мучення, болю, страждань є достатньо складним та таким, що потребує експертної оцінки поняттям.

З цього приводу цікавою є думка О. Шуміло, яка розглядає знущання як «винятково умисне, об'єктивно невинуватене завдання хребтній тварині достатньо тривалого болю, мучень, зокрема таких як побой, катування, ненауковий експеримент над твариною, що викликає страждання; використання пристосувань, що ставлять тварину у неприродне положення, викликають надмірний біль, пошкодження тіла або смерть; умисне використання в спортивно-видовищних цілях хворих, поранених, кульгавих тварин, тощо. Знущання може виражатися також і в бездіяльності, тобто умисному позбавленні тварини, тобто умисному позбавленні тварини харчування або ветеринарної допомоги, при цьому кримінальна відповідальність за бездіяльність настає лише якщо особа зобов'язана піклуватися про цю тварину» [5, с. 116]. З огляду на думку автора, все одно в тлумаченні поняття «знущання» наявна велика кількість оціночних понять, що ускладнює механізми реагування на факти жорстокого поводження із тваринами.

Аналіз іноземних публікацій свідчить, що визначення жорстокого поводження з тваринами є проблематичним через існування соціально та культурно санкціонованих дій, які завдають шкоди тваринам, різне ставлення до різних видів тварин, безперервність та тяжкості знущання, яка може варіюватися від дражніння до тортур [6]. Існує багато різних видів жорстокого поводження з тваринами, що ускладнює уніфікацію положень, які визначають, що саме є жорстоким поводженням. Проведеним дослідженням у Великобританії, встанов-

лено у 2002 році інспекція Королівського товариства із запобігання жорстокому поводженню з тваринами (RSPCA) розслідувала 114 000 скарг на жорстоке поводження у Сполученому Королівстві та отримала понад 2 000 вироків, що становить менше 2% від загальної кількості [7]. Безперечно, застарілість даного дослідження не дає цілкомовиті можливості отримати емпіричні дані, однак вже в той час вражає кількість таких скарг-повідомлень. Для прикладу, в Україні у 2021 році [8] обліковано 203 кримінальні провадження за статтею 299 Кримінального кодексу України Один випадок із Лондона стосувався 47-річного бармена, якого ув'язнили за створення так званих «сквіш-плівок». Відео, про яке йдеться, поліція назвала одним із найбільш тривожних, які коли-небудь бачили. Знятий у порнографічній манері, він демонстрував сцени надзвичайної жорстокості над тваринами за участю мишей, морських свинок і, що найбільше нудотно, 8-тижневого кошеня, приклеєного до підлоги, роздавленого до смерті під ногами. Інспектор RSPCA, який був свідком сцен із фільмів, сказав, що ці фільми були найбільш огидними, які він бачив за шість років роботи офіцером із захисту тварин. Він заявив, що «це відео є одним із найогидніших випадків жорстокості, з якими коли-небудь стикався їх підрозділ. Залучені тварини насильно витримали тривале та травматичне випробування, яке зрештою призвело до болісної смерті» [7]. У 2023 році у м. Бориспіль на Київщині із вікна багатоповерхівки викинули собаку. Чотирилапий не вижив, а місцевому 49-річному жителю загрожує покарання за жорстоке поводження з тваринами. Також нещодавно до поліції Київщини звернулась жителька села Березівки. Вона повідомила, що сусід один раз вдарив ногою її йоркширтер'єра, через що той знепритомнів. Чоловіку загрожує обмеження чи позбавлення волі до 3 років, оскільки собака загинув [9]. На Харківщині подружжя вбили собаку: «Спочатку вони підвісили тварину на капроновій мотузці, після чого жінка почала завдавати удари молотком по тулубу та голові, а потім вони помістили її до металевого чана з водою. Переконавшись, що собака не

подає ознак життя, чоловік та жінка дістали його та закопали на території домоволодіння» [10]. Як бачимо, ключовим фактором у притягненні до відповідальності за жорстоке поводження із тваринами, як в Україні так і в світі є загибель тварини, що є одним із найбільш негативних наслідків для громадського порядку і моральності.

З огляду на процесуальні «алгоритми» та вимоги законодавства, в інших випадках встановлення рівня завданої шкоди тварині є достатньо складним. Схожої точки зору притримується і М. Перез, яка констатує, що чітке трактування жорстокого поводження з тваринами є одним із шляхів до успіху у подоланні та протидії такому явищу. Авторка зазначає, що «важливість мотиву та точного визначення неможливо переоцінити, тому що те, що чітко не визначено, не може бути надійно виміряно» [11]. У 1999 році Гуманітарне товариство Сполучених Штатів визначило жорстоке поводження з тваринами як «набір поведінки, яка завдає шкоди тваринам, від ненавмисного зневаги до навмисного вбивства» [12, с. 6]. Це є достатньо широким визначенням розрахованим переважно на англо-саксонську правову систему та порядок судового розгляду за участі присяжних. В реаліях України та країн з романо-германською правовою системою, залишається вкрай важливим вироблення механізму встановлення фактів саме жорстокого поводження із тваринами.

В чому ж таки полягає жорстокість? Перелік діянь, які можна кваліфікувати як жорстоке поводження із тваринами з одного боку є досить суб'єктивним, що впливає на оцінку фактів з урахуванням внутрішнього переконання що саме є знущанням як дія/бездіяльність, а з іншого потребує залучення відповідних фахівців у ветеринарії для з'ясування ступеня та рівня болю, страждань, наявності каліцтва, ознак мучення та тяжкості наслідків. Зазвичай такі спеціалісти залучаються вже по факту загибелі тварини, що не відповідає меті створення інституту відповідальності за жорстоке поводження із тваринами. Тобто, залучення спеціальних знань (у нашому випадку спеціаліста – ветеринара) здійснюється лише

після спричинення серйозних пошкоджень тварині.

Ряд науковців розглядають жорстоке поводження із тваринами у декількох контекстах: фактичне поводження, що завдає страждань тварині; дії пов'язані із отриманням задоволення від спостереження за мученням тварин; поширення контенту (фото, відео), де зафіксовано факт мучення та страждання тварини [13, с. 330; 14, с. 335]. В той же час усі без виключень автори наголошують на тому, що гуманне умертвіння тварин в сучасному світі є необхідним та виправданим. Мова йде про сільськогосподарських тварин, а також присипляння через ветеринарні показники гуманним шляхом.

Не варто забувати, що соціум відіграє велике значення у процесі формування ставлення до поняття «жорстоке поводження із тваринами», що спричиняє безліч дискусій та конфліктів між захисниками тварин та громадськістю. Прикладом у світі таких ситуацій є насильне годування гусей для отримання печінки фуа-гра [15], корида [16], вбивство дельфінів на Фарерських островах [17] та багато іншого. Тому у міжнародному масштабі виробити загальні правила та норми щодо захисту тварин від жорстокого поводження можливо лише в загальних рисах, нормуючи виключно концептуальні засади та принципи. Однак навіть це може мати різне трактування в окремих країнах і не сприяти належному регулюванню на державному рівні.

Враховуючи викладене, варто констатувати, що сутність поняття жорстоке поводження із тваринами у нормативному визначенні в Україні так і в світі є достатньо суб'єктивним поняттям, що негативно впливає на кваліфікацію діянь стосовно тварин.

Повертаючись до дослідження національного законодавства України щодо жорстокого поводження з тваринами, варто звернути увагу на додаткові норми, які визначають діяння щодо тварин жорстоким поводженням. Так, у статті 89 Кодексу України про адміністративні правопорушення визначено, що під жорстоким поводженням варто розуміти порушення

правил утримання та поведження з тваринами. Виходячи із цього, адміністративна відповідальність настає за будь-яке діяння, що суперечить правилам утримання чи поведження з тваринами. В той же час кримінальна відповідальність за порушення правил утримання та поведження х тваринами не настає, в тому сенсі, що Кримінальним кодексом не визначено схожого трактування на кшталт: «або вчинення інших порушень правил утримання та поведження із тваринами, що призвели до тілесних ушкоджень, каліцтва чи загибелі тварини». Отже, сутність жорстокого поведження із тваринами у розрізі кримінально-правової відповідальності обмежується суб'єктивним та оціночним поняттям жорстокості та жорстокого поведження.

Наявність невичерпних підстав для притягнення до адміністративної відповідальності є свого роду підґрунтям для подальшого вдосконалення національного законодавства у контексті захисту тварин від жорстокого поведження. Просто виходить, що на даному етапі нормативно не зовсім врегульовано те, що діяння, які порушують порядок утримання та поведження із тваринами, тобто регламентовані правила і призводять до загибелі або каліцтва тварин, є жорстоким поведженням в контексті кримінально-правової відповідальності. Хоча в той же час, стаття 229 Кримінального кодексу України вживаючи термін «жорстоке поведження із тваринами» відсилає до Закону України «Про захист тварин від жорстокого поведження». В останньому, як вже відзначалося, визначено перелік діянь, які варто розуміти жорстоким поведженням, в тому числі порушення правил утримання, поведження та транспортування. Тому наразі залишається незрозумілою виділення окремо в статті 299 ККУ такого діяння як порушення правил транспортування тварин, що є дублюванням одного з вже наявних діянь, що розуміються як жорстоке поведження із тваринами.

Однак наявність нормативно-правової бази з питань утримання, поведження та транспортування тварин не забезпечує дієвого механізму дотримання встановлених

правил. В Законі України «Про захист тварин від жорстокого поведження» визначено перелік органів, які мають здійснювати контрольні повноваження щодо дотримання встановлених законом вимог утримання, догляду, перевезення, ветеринарного догляду та ін. Однак реальність є такою, що контроль здебільшого здійснюється за особами, які є юридичними та здійснюють свою діяльність пов'язану із тваринами. Заходи контролю стосовно утримання домашніх тварин передбачені у повноваженнях Національної поліції України в частині дотримання правил вихову домашніх тварин (собак) та також дотримання вимог у сфері захисту тварин від жорстокого поведження та вживають відповідних заходів у разі порушення законодавства у цій сфері. Як відомо, правила утримання, в тому числі вихову собак, затверджуються міською владою, і є дещо конкретизовані стосовно тих положень, які містяться в Законі України «Про захист тварин від жорстокого поведження». Тут виникає досить логічне питання, якщо в контексті повноваження поліції розглядати питання дотримання вимог вищевказаного закону, то порушення правил утримання та поведження із домашніми тваринами є порушенням, яке варто кваліфікувати як жорстоке поведження з тваринами (стаття 89 КУпАП) чи порушення правил утримання собак і котів (стаття 154 КУпАП). Авжеж, з логічної точки зору зрозуміло, що діяння кваліфікується за ст. 89 КУпАП у випадку вчинення дій щодо тварини, а за ст. 154 КУпАП в інших випадках порушень правил утримання.

Враховуючи викладене, незавершеним вбачається: по-перше, нормативна визначеність та конкретизація діянь, які варто розуміти як жорстоке поведження, адже наразі використовуються дуже багато оціночних суб'єктивних формулювань, які або потребують використання спеціальних знань під час з'ясування обставин (виявлення тілесних ушкоджень, стан мучення у тварин) або не мають реального механізму документування; по-друге, складність та невизначеність механізму дій правоохоронних органів та органів, що мають забезпечувати контроль за порядком дотримання

вимог щодо утримання та поведження із тваринами. Зрозуміло, що під час дії правового режиму воєнного стану питання забезпечення захисту тварин «відсунуто» на другий план, однак усі бачать і те, що навіть військовослужбовці Збройних Сил України за можливості надають допомогу тваринам, які опинилися в, так би мовити, «скрутному становищі».

Література

1. Європейська конвенція про захист домашніх тварин від 13.11.1987: Конвенцію ратифіковано Законом № 578-VII від 18.09.2013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a15#Text (дата звернення 18.10.2023).

2. Про захист тварин від жорстокого поведження: Закон України від 21.02.2006 № 3447-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3447-15#Text> (дата звернення 19.10.2023).

3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.

5. Шуміло О. Жорстоке поведження з тваринами як явище соціальної дійсності. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. 2015. August. С. 114-119.

6. Becker F. The links between child abuse and animal abuse (NSPCC Information Briefings). London: NSPCC. 2001.

7. Louise Petersen M., Farrington D. P. Cruelty to Animals and Violence to People. *Victims & Offenders*. 2007. Vol. 2, no. 1. P. 21-43. URL: <https://doi.org/10.1080/15564880600934187> (date of access: 10.10.2023).

8. Єдиний звіт про кримінальні провадження за січень – грудень 2021 року: наказ Генерального прокурора від 30 червня 2020 р. № 299 URL: https://old.gp.gov.ua/ua/file_downloader.html?_m=fslib&_t=fsfile&c=download&file_id=215627 (дата звернення 12.10.2023).

9. Рибальська А. Жорстоке поведження з тваринами: поліцейських навчають кваліфі-

кувати злочин. *Суспільне новини*. URL: <https://suspilne.media/467261-zorstoke-povodzenna-z-tvarinami-policejskih-navcaut-kvalifikuvati-zlocin/> (дата звернення: 03.10.2023).

10. Цьомик Г. «Вбили собаку за те, що не лаяв». Подружжя з Бабаїв підозрюють у жорстокому поведженні з твариною. *Суспільне новини*. URL: <https://suspilne.media/535523-vbili-sobaku-za-te-so-ne-laav-podruzza-z-babaiv-pidozruut-u-zorstokomu-povodzenni-z-tvarinou/> (дата звернення: 03.10.2023).

11. Merz-Perez, L. and Heide, K. Animal cruelty: Pathway to violence against people, Oxford: AltaMira Press. 2004. URL: https://books.google.com.ua/books?id=NZCm0ScOCfAC&printsec=frontcover&hl=ru&source=gbs_ViewAPI&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false дата звернення: 03.10.2023).

12. Baldry A. C. The development of the P.E.T. Scale for the measurement of physical and emotional tormenting against animals in adolescents. *Society and Animals*, 2004. 12 (1): P. 1 – 17.

13. Rowan, A. N. «Cruelty and abuse to animals». *Child abuse, domestic violence and animal abuse*, Edited by: Ascione, F. R. and Arkow. Purdue University Press, 1999. P. 328 – 334.

14. Cohen, W. S. «A congressional view of the cycle of violence». *Child abuse, domestic violence and animal abuse*, Edited by: Ascione, F. R. and Arkow. Purdue University Press, 1999. P. 335 – 337.

15. Кротовская О. Король Британии запретил подавать фуа-гра в монарших резиденциях. Как с продуктом в Украине и других странах. URL: <https://thepage.ua/news/fua-gra-kak-kormyat-gusej-v-kakih-stranah-zapreshena> (дата звернення: 05.10.2023).

16. Учасники проєктів Вікімедіа. Корида – Вікіпедія. *Вікіпедія*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Корида> (дата звернення: 05.10.2023).

17. На Фарерських островах убили аж 1400 дельфінів за один день. Чому таке можливо – BBC News Україна. *BBC News Україна*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-58546329> (дата звернення: 05.10.2023).

АНОТАЦІЯ

Все більше у світі та в Україні зокрема з'являється фактів знущання над тваринами. Це свідчить про зниження рівня моральності та відповідальності як окремих соціальних груп так і частини суспільства. Першим кроком до подолання такого негативного явища є забезпечення нормативно-правового регулювання відносин у відповідній сфері. Метою дослідження актуальності створення дієвих механізмів реагування на жорстоке поводження з домашніми тваринами, а також формулювання пропозицій щодо окремих чинних положень нормативно-правових актів, які визначають вказані механізми, а також з'ясування можливого взаємозв'язку між поводженням із домашніми тваринами та проявами жорстокості по відношенню до людей в майбутньому.

У статті обґрунтовано необхідність більш чіткого нормативного врегулювання питань пов'язаних із утриманням та поводженням із тваринами, як сільськогосподарськими, так і домашніми зокрема.

Грунтуючись на закордонних дослідженнях доведено необхідність чіткої та більш всеоб'ємлюючої нормативно регламентації порядку утримання та поводження із тваринами, що виключає жорстокість. Проведений короткий аналіз чинного законодавства України, який дозволив акцентувати увагу на випадках відсутності об'єктивності та чіткості сучасної нормативно-правової бази України. Так само наголошено на формальності механізмів забезпечення дотримання наявних положень у сфері захисту тварин від жорстокого поводження. Наведено висновки, щодо того, що наявні механізми не дозволяють в повній мірі гарантувати та забезпечити стан захищеності тварин від жорстокого поводження. Це в першу чергу пояснюється тим, що реагування на повідомлення про жорстоке поводження із тваринами зазвичай відбувається вже після загибелі останньої. Така ситуація не відповідає концепції правоохоронної діяльності спрямованої на превенції протиправної поведінки та підвищення правосвідомості громадян. Зроблено висновки про напругу подальшого нормативного вдосконалення чинного законодавства України у сфері захисту тварин від жорстокого поводження.

Ключові слова: жорстоке поводження з тваринами, захист тварин, домашні тварини, утримання та поводження із тваринами.

Seliukov Vadym

e-mail: vadim.selyukov@gmail.com

THE SIGNIFICANCE AND ESSENCE OF THE REGULATION OF ANIMAL PROTECTION AGAINST CRUELTY

There are more and more cases of abuse of animals in the world and in Ukraine in particular. This indicates a decrease in the level of morality and responsibility of both individual social groups and part of society. The first step to overcoming such a negative phenomenon is to ensure regulatory and legal regulation of relations in the relevant sphere. The purpose of the study is to investigate the relevance of creating effective mechanisms for responding to cruelty to domestic animals, as well as formulating a proposal regarding certain current provisions of legal acts that determine the specified mechanisms, as well as clarifying the possible relationship between the treatment of domestic animals and manifestations of cruelty in towards people in the future.

The article substantiates the need for clearer regulatory regulation of issues related to keeping and handling animals, both agricultural and domestic animals in particular.

Based on foreign research, the need for a clear and more comprehensive normative regulation of the procedure for keeping and handling animals, which excludes cruelty, has been proven. A short analysis of the current legislation of Ukraine was carried out, which made it possible to focus on cases of lack of objectivity and clarity of the modern legal framework of Ukraine. The formality of the mechanisms for ensuring compliance with the existing provisions in the field of animal protection against cruel treatment is also emphasized. Conclusions are given regarding the fact that the existing mechanisms do not allow to fully guarantee and ensure the state of protection of animals from cruel treatment. This is primarily explained by the fact that responding to reports of animal cruelty usually occurs after the death of the latter. Such a situation does not correspond to the concept of law enforcement activities aimed at preventing illegal behavior and increasing legal awareness of citizens. Conclusions have been made about directions for further regulatory improvement of the current legislation of Ukraine in the field of animal protection from cruelty.

Key words: cruelty to animals, protection of animals, pets, maintenance and treatment of animals.